

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 14Co/22/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8517202099
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Majerník
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8517202099.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Milana Majerníka a členov senátu JUDr. Viery Zolňakovej a JUDr. Mareka Košča, v sporovej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: J. P., I. V., V. XX.XX.XXXX, K. XXX/XX, XXX XX T. L., o zaplatenie sumy 5.775,79 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 6Csp 150/2017-69 zo dňa 21.5.2018, takto

rozhodol:

Čiastočne mení rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o zamietnutí žaloby tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 13,9 % úrok z úveru ročne zo sumy 5.775,79 eur od 31.5.2016 do zaplatenia do 3 dní od uplynutia lehoty na zaplatenie istiny 5.775,79 eur určenej súdom prvej inštancie rozsudkom č.k. 6Csp/150/2017-69 z 21.5.2018.

V prevyšujúcej zamietavej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žalobcovi proti žalovanej priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, že:

„I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 5 775,79 eur, úroky vo výške 268,89 eur, úroky z omeškania vo výške 2,47 eur, poplatky vo výške 9,70 eur, úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 5 775, 79 eur od 31.5.2016 do zaplatenia, ktoré súd povoľuje žalobkyni splácať v mesačných splátkach po 100,- eur, vždy do 25. dňa v mesiaci, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku, pričom omeškanie s plnením čo len jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. P r i z n á v a žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je žalovaná povinná zaplatiť, pričom o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Súd prvej inštancie v predmetnom spore vychádzal zo žalobného návrhu žalobcu, ktorý sa domáhal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie istiny vo výške 5.775,79 eur, úrokov vo výške 268,89 eur, úrokov z omeškania vo výške 2,47 eur, úrokov 13,90 % ročne z nezaplatennej istiny 5.775,79 eur od 31.5.2016 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatennej istiny 5.775,79 eur od 31.5.2016 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplateného úroku 268,89 eur od 31.5.2016 do zaplatenia, poplatkov za poistenie vo výške 9,70 eur a tiež nahradenia trov konania, titulom uzatvorenej zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 6.7.2015. Predmetná úverová zmluva, na

základe ktorej bola žalovanej poskytnutá suma 6.000,- eur za zmluvných podmienok, podľa ktorých účelom úveru bol bezúčelový úver/splatenie záväzkov klienta, typ a výška úrokovej sadzby 13,90 % p.a. fixná, poplatok za poskytnutie úveru 180,- eur, poplatok za poistenie schopnosti splácať úver 4,85 eur mesačne, výška anuitnej splátky 98,- eur, termín splatnosti 1. anuitnej splátky 27.7.2015, počet anuitných splátok 108, periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky - mesačne v 25. deň kalendárneho mesiaca, splatnosť úveru dňom 25.6.2024, výška RPMN 16,04 %, priemerná RPMN ku dňu uzatvorenia zmluvy 16,33 % a napokon celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť 10.764,- eur pri odplate 17,87 %, úroku z omeškania 5 % p.a, bola prvoinštančným súdom vyhodnotená ako spotrebiteľská, čo žalobca ani nenamietal. Z prehľadu splácania do predčasného zosplatnenia vyplýva, že žalovaná uhradila žalobcovi celkom sumu 732,08 eur. Žalovaná na pojednávaní potvrdila poskytnutie úveru vo výške 6.000,- eur, ktorý prestala splácať v dôsledku zhoršenia jej zdravotného stavu a ukončenia pracovného pomeru. Je nezamestnaná, finančne jej vypomáha syn a požiadala o možnosť splácať dlh v splátkach. Listom zo dňa 31.3.2016 žalobca vyzval žalovanú k zaplateniu omeškaných splátok úveru, ktoré predstavujú sumu 209,- eur so súčasným upozornením žalovanej na jeho oprávnenie vyplývajúce z § 565 Občianskeho zákonníka. Listom zo dňa 30.5.2016 žalobca oznámil svoje rozhodnutie o predčasnej splatnosti celého úveru žalovanej a žiadal ju uhradiť celý dlh vo výške 6.116,85 eur s príslušenstvom najneskôr do 9.6.2016, čo žalovaná neurobila.

3. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie podriadil zákonným ustanoveniam § 1 ods. 2, § 9 ods. 1, 2, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej § 52 a nasl., § 565, § 517 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

4. Za nepochybné považoval prvoinštančný súd to, že medzi žalobcom a žalovanou došlo k vzniku spotrebiteľského úverového vzťahu a že žalovaná z tohto úverového vzťahu neplnila tak, ako to bolo zmluvne dohodnuté medzi stranami. Úverový vzťah spĺňa náležitosti zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, a k vyhláseniu úveru za predčasne splatný došlo v súlade s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

5. Súd prvej inštancie nepriznal žalobcovi nárok na úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov vo výške 268,89 eur od 31.5.2016 do zaplatenia, čo sú vypočítané úroky z úveru do zosplatnenia. Žalobca si uplatnil úroky z úrokov a ide o neprípustnosť úročenia zmluvných úrokov úrokmi z omeškania, tzv. anatocizmus. Právo požadovať od dlžníka plnenie z príslušenstva veriteľ nemá a ani Občiansky a tiež Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Oba právne predpisy nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tento právny záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29Cdo/31/2012, resp. z rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 35Obdo/101/2002.

6. Za nedôvodnú považuje prvoinštančný súd žalobu aj v časti, v ktorej sa žalobca domáhal od žalovanej zaplatenia zmluvného úroku vo výške 13,90 % ročne z nezaplatenej istiny 5.775,79 eur od 31.5.2016 do zaplatenia. Svoj záver zdôvodnil tým, že zmluvné úroky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky, t.j. spolu s istinou. Doba splatnosti úrokov za poskytnutie peňazí sa tak zhoduje s dobou splatnosti úveru. Celková suma úrokov však musí byť zaplatená najneskôr do splatnosti dlžného zostatku úveru. Žalobca, ako veriteľ preto nemôže oprávnenne požadovať od žalovanej ako dlžníka zmluvné úroky aj po splatnosti úverovej istiny. Po vyhlásení celého úveru za splatný dňa 30.5.2016 sa istina úveru ďalej zmluvne neúročí, žalobcovi prislúchajú len úroky z omeškania. Uvedený záver vyplýva z podstaty zmluvného úroku, ktorá je odplatom za používanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú dlžníkovi do doby splatnosti. Žalobca poskytuje zmluvne finančné prostriedky žalovanému iba po dobu splatnosti úverovej zmluvy. Po vyhlásení splatnosti požaduje peňažné prostriedky vrátiť v poskytnutej výške, teda nie je oprávnený požadovať od žalovanej aj zmluvne dohodnuté úroky, ale iba úroky z omeškania. Dohoda účastníkov umožňujúca úročenie pohľadávky po vyhlásení celého úveru za splatný je pre rozpor s ustanovením § 39 Obč. zákonníka neplatná. V tomto smere poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30.6.2015 sp. zn. 6Co/190/2014. Keďže žalobca pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru dňa 30.5.2016, vzniká mu právo na vrátenie poskytnutej istiny úveru, kapitalizovaných úrokov, účtovaných podľa zmluvy do dátumu vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru. Preto súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti zaplatenia nesplatennej časti istiny úveru vo výške 5.775,79 eur, úroku 268,89 eur, úroku z omeškania 2,47 eur, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z

nezaplatenej istiny 5 775,79 eur od 31.5.2016 do zaplataenia, nezaplateného poistného vo výške 9,70 eur a vyhovel žalobe v časti uplatneného úroku z omeškania z istiny v zmysle Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol ako nedôvodnú.

7. V zmysle § 232 ods. 3, ods. 4 CSP priznanú dlžnú pohľadávku prvoinštančný súd povolil žalovanej splácať po 100,- eur mesačne vzhľadom na jej nepriaznivú majetkovú situáciu v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia, a to pod následkom straty výhody splátok.

8. Napokon, súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods.1,2 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím súdom prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

9. Proti rozsudku v rozsahu zamietnutej časti žaloby a v rozsahu splátok podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca písomným podaním zo dňa 27.6.2018, ktorým namieta odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h), f) Civilného sporového poriadku a to, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil, vyhovel žalobe v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného uhradiť dlžnú sumu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň, aby žalobcovi priznal aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplateného súdneho poplatku.

10. Žalobca vyslovil, že nárok na zaplataenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení úveru, citujúc ustanovenia § 502 ods.1 a § 503 ods.3 Obchodného zákonníka a komentár Iura Edition. Z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka podľa odvolateľa vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Uvedené potvrdzuje aj ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého, ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti, je povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. V uvedenom žalobca odkazuje aj na aktuálnu rozhodovaciu prax, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Žiline čk. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.1.2017, rozsudok Krajského súdu v Nitre 8Co/193/2017, rozsudky Krajského súdu v Košiciach 5Co/297/2017 z 13.2.2018, 5Co/311/2017 z 15.2.2018, 5Co/250/2017 z 13.2.2018, 5Co/372/2017 z 22.3.2018, 5Co/414/2017 z 27.3.2018, 5Co/339/2017 z 22.3.2018, rozsudok Krajského súdu v Bratislave 8Co/138/2017 z 27.3.2018, či iné. Keďže zmluva neobsahuje dohodu o úroku odlišnú od zákona, platí ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka. V zmysle § 497 Obchodného zákonníka, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškani. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškание dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje. Pokiaľ ide o aplikáciu § 506 Obchodného zákonníka, toto ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškani dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškani s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Ako to vyplýva priamo z dikcie ustanovenia, naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia totiž nastala pre neplnenie si povinnosti dlžníka. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka. Teda, odstúpením od zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka zmluva od počiatku nezanikla a naďalej trvá právo veriteľa, a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka, vrátiť dlžnú sumu spolu s úrokmi z úveru. Tým nie je dotknutý

nárok veriteľa na zákonný úrok z omeškania. V uvedenom žalobca odkazuje aj na aktuálnu rozhodovaciu prax.

11. K tvrdeniu súdu prvej inštancie, že nemožno požadovať príslušenstvo z príslušenstva, na základe čoho žalobca nemá nárok na úrok z omeškania z nezaplatených úrokov, žalobca k uplatneniu úroku z omeškania z obchodného úroku, vyčísleného ku dňu zosplatnenia úveru poukazuje na rozsudok Krajského súdu Prešov zo dňa 27.3.2008, sp. zn. 4Cob/62/2007. S poukazom na ústavný princíp právnej istoty, ktorého súčasťou je aj predvídateľná a konzistentná judikatúra, má žalobca za to, že má popri nároku na úrok z omeškania z istiny dlhu aj nárok na úrok z omeškania zo zmluvných úrokov i s odkazom opätovne na rozhodnutia vnútroštátnych súdov k danej problematike. Žalobca poukazuje na fakt, že zmluvné úroky boli vyčíslené pevnou sumou ako zmluvný úrok naakumulovaný z istiny do dňa zosplatnenia a tento sa ďalej, t.j. po zosplatnení celého dlhu, nenavýšuje. Práve z tohto dôvodu nejde podľa žalobcu o rozpor so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť neodôvodnenému navyšovaniu nárokov veriteľov. Požadovaný nárok na úroky z omeškania zo zmluvných úrokov je nárokom, ktorý predpokladá aj vyššie citovaným judikátom uvádzané a vykladané ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka, pretože žiadne ani citované ani iné zákonné ustanovenie tento nárok svojím znením nespochybňuje.

12. K povoleniu žalovanej splácať dlh v splátkach, je žalobca toho názoru, že súd nedostatočne zistil skutkový stav, týkajúci sa možnosti žalovanej uhradiť dlžnú pohľadávku. Okresný súd sa totiž vôbec nezaoberal majetkovými pomermi žalovanej, ale svoje zistenia obmedzil výlučne na uvedenie, že žalovaná je v súčasnej dobe nezamestnaná a finančne jej vypomáha syn a na základe týchto tvrdení súd povolil žalovanej splácať dlh po 100,- eur mesačne. Z vyššie uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že okresný súd jednak nedostatočne zistil skutkový stav, a teda nebola splnená podmienka, podľa ktorej súd v odôvodnených prípadoch môže určiť dlhšiu lehotu na plnenie a jednak okresný súd pri svojom rozhodnutí rozhodol nad zákonom dovolený rozsah, čo je v priamom rozpore s Čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Rozsudok nie je v tejto časti náležite odôvodnený, a dáva do pozornosti konštantnú judikatúru vo vzťahu k náležitému a správne odôvodňovaniu súdnych rozhodnutí. Podľa žalobcu nie je možné považovať súdne rozhodnutie za dostatočne odôvodnené, jasné a určité, ak súd priznáva plnenie v splátkach, avšak svoj názor súd nepodloží náležitou právnou argumentáciou a nepodloží riadne vykonaným dokazovaním. Súd umožnil žalovanému splácať dlh v splátkach po 100,- eur mesačne, pričom neuviedol, akým spôsobom posúdil komplexné pomery žalovaného, ktoré by odôvodňovali umožniť mu splácať žalovanú istinu s príslušenstvom v splátkach. Podľa názoru žalobcu súd svojvoľne rozhodol bez náležitého odôvodnenia, pričom priznanie dlhu v splátkach je výnimočným oprávnením. Rozhodnutie súdu musí byť spravodlivé a nemôže výrazne zvýhodňovať jednu zo strán na úkor druhej. Namiesto určitej sankcie za to, že si žalovaná neplnila svoje zmluvné povinnosti, bola touto formou za porušenie zmluvy odmenená. Priznaním splátok po 100,- eur mesačne opätovne získala možnosť splácať úver, pri splácaní ktorého porušila svoje povinnosti, vyplývajúce zo zmluvy, pričom pri určení mesačnej splátky vo výške 100,- eur bude žalovaný splácať iba istinu takmer 5 rokov. Takéto rozhodnutie súdu by bolo motiváciou pre klientov banky, aby porušovali svoje zmluvné povinnosti, pretože ich porušením v konečnom dôsledku získajú opätovne možnosť splácať dlh v splátkach. Výkon práva, ktorý motivuje k neplneniu si zmluvných povinností, nie je v súlade so spravodlivou ochranou porušených práv zakotvenou Civilným sporovým poriadkom. Nie je možné prihliadnuť len na finančnú situáciu žalovaného, pretože žalobca má nepochybne právo, aby mu jeho pohľadávka bola zaplatená v primeranej lehote a je potrebné rešpektovať zásadu spravodlivosti uvedenú v Čl. 2 ods. 1 CSP, v zmysle ktorej ochrana ohrozených a porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právo žalobcu nemôže byť porušené len preto, že žalovaná berie na seba záväzky v takej výške, že zjavne nie je schopná plniť ich. Žalobca namieťa, že výška priznanej splátky je neadekvátna výške žalovanej pohľadávky, pretože lehota na splatenie pohľadávky sa predĺžila do takej miery (5 rokov), že sa tým poprel samotný účel súdneho konania a takéto rozhodnutie nevedie k odstráneniu právnej neistoty. Vzhľadom na čas od podania žaloby na súd (6/2016) mala žalovaná možnosť prejavíť svoju snahu a záujem dlh uhrádzať a tým preukázať, že mohla priebežne peňažný dlh splácať aspoň v akej takej výške, ktorá by bola primeraná ich finančným možnostiam. Žalovaná neuskutočnila počas celého súdneho konania ani jednu úhradu, neprejavila žiadnu snahu svoj záväzok aspoň čiastočne plniť. Posúdenie finančných možností žalovanej pre účely úhrady dlžnej pohľadávky by malo byť súčasťou aktivít v procese prípadného núteného výkonu súdneho rozhodnutia, kedy dôjde jednak k dôslednému zisteniu majetku žalovaného a jednak k voľbe najvhodnejšieho spôsobu výkonu rozhodnutia. Pritom pre posúdenie vymožiteľnosti pohľadávky a voľbu

vhodného spôsobu jej vymoženiu by nemal byť rozhodujúci iba príjem žalovanej. Rovnako aj v tomto prípade poukázal odvolateľ na aktuálnu judikatúru

13. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

14. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok účinný od 1.7.2016 - ďalej len „CSP“) prejednal podané odvolanie v zmysle zásad daných aplikáciou ust. § 378 a nasl. CSP. Odvolací súd pritom prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania. Vychádzal pritom z aplikácie ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pričom mal za to, že nariadenie pojednávania v predmetnej veci si nevyžadovala potreba zopakovania, či doplnenia dokazovania a ani dôležitý verejný záujem. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 385 ods. 1, § 383 CSP). Termín verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu i na webovej stránke súdu zodpovedajúco ust. § 219 ods. 3 a § 378 ods. 1 CSP. Žiada sa osobitne zdôrazniť, že odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie bol v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP viazaný rozsahom odvolania i uplatnenými odvolacími dôvodmi (s výnimkou v § 380 ods. 2 CSP) tak, ako boli uplatnené v zákonnej odvolacej lehote. Na základe takéhoto prieskumu uvedeného rozhodnutia súdu prvej inštancie, i konania ktoré mu predchádzalo, dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu v časti týkajúcej sa nepriznaných úrokov z úveru po „zosplatnení“ je dôvodné, ale v zostávajúcej napadnutej časti o zamietnutí žaloby, či o povolení splácať prisúdené nároky v splátkach, uplatnené odvolacie dôvody neumožňujú zrušenie, či zmenu rozsudku súdu prvej inštancie. Rozsudok vo vyhovujúcej časti vo veci samej (okrem určenia lehoty plnenia) nebol napadnutý odvolaním, nadobudol právoplatnosť (§ 226, § 228 ods. 1 CSP), a preto nebolo oprávnením, ani povinnosťou odvolacieho súdu túto časť prvoinštančného rozhodnutia preskúmať.

15. Podľa § 290 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

16. Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

17. Podľa § 300 CSP, na konanie podľa tohto oddielu sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

18. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

19. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len ZSÚ), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

20. Podľa § 2 písm. a), b), d) ZSÚ, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania, veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

21. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

22. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom

alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

23. Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

24. Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

25. Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

26. Podľa § 53 ods. 2 OZ, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

27. Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

28. Podľa § 54 ods. 1, prvá veta OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

29. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

30. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonník (ďalej len ObZ) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

31. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá ObZ, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

32. Žalobca v odvolaní zotrval na stanovisku, že nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z poskytnutého úveru trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov do ich úplného zaplatenia a nie iba do zosplatenia úveru. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí naopak vyslovil záver, že veriteľovi patria úroky iba do predčasnej splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. Uvedol, že v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru aj úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

33. Posúdenie nároku veriteľa na zaplatenie úrokov z istiny poskytnutej dlžníkovi na základe zmluvy o úvere závisí od charakteru právneho vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom. V prejednanom prípade okresný súd správne zistil, že žalovaná mala pri uzatváraní právneho úkonu postavenie spotrebiteľa a že zmluva o úvere, ktorú uzavrela so žalobcom, spĺňa kritériá vymedzenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZSÚ). Na aplikáciu uvedeného zákona odkazuje aj samotný text uzavretej zmluvy i Všeobecné obchodné podmienky Prima banka Slovensko a.s., na ktoré zmluva odkazuje a ktoré v znení účinnom ku dňu uzavretia predmetnej zmluvy žalobca pripojil k podanej žalobe.

34. Spotrebiteľský úver je vymedzený v § 1 ods. 2 ZSÚ ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Zmluva o spotrebiteľskom úvere tak môže zahŕňať nielen zmluvu o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, ale výslovne na základe ustanovenia § 1 ods.

2 ZSÚ môže byť spotrebiteľským úverom aj zmluva o úvere, ktorá je upravená v slovenskom právnom poriadku výlučne v Obchodnom zákonníku. Právne vzťahy, ktoré sú upravené výlučne v Obchodnom zákonníku je možné posudzovať iba podľa Obchodného zákonníka. Tento záver nie je v rozpore s ustanovením § 52 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

35. Ustanovenia Občianskeho zákonníka je možné použiť iba za predpokladu, že daný právny vzťah výslovne upravujú, alebo aspoň pripúšťajú analógiu, teda aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú najbližšie obsahom a účelom k danému právnomu vzťahu podľa § 853 OZ. Využitie analogických ustanovení Občianskeho zákonníka je podľa § 853 OZ prípustné iba vtedy, keď daný občianskoprávny vzťah nie je upravený nielen Občianskym zákonníkom, ale ani iným zákonom. V prípade, kedy iný platný zákon konkrétny právny vzťah upravuje, nie sú splnené podmienky na aplikáciu analogických ustanovení Občianskeho zákonníka a daný právny vzťah sa posudzuje podľa toho platného zákona, ktorý ho upravuje. V opačnom prípade by Občiansky zákonník ako zákon všeobecný nadobudol absolútnu prednosť pred zákonmi špeciálnymi aj v tých prípadoch, kedy na rozdiel od špeciálnych zákonov určitú právnu oblasť vôbec neupravuje.

36. Z uvedeného vyplýva, že Občiansky zákonník sa v prípade právnych vzťahov, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použije prednostne vo všetkých ustanoveniach, ktoré Občiansky zákonník upravuje, ako napr. dĺžka premičacej doby, výška úrokov z omeškania a podobne. V prípade vymedzenia náležitostí konkrétneho zmluvného typu, ktorý Občiansky zákonník naopak neupravuje, ale je upravený v Obchodnom zákonníku, bude platiť zákonné vymedzenie zmluvného typu v Obchodnom zákonníku. Preto všeobecná definícia zmluvy o úvere, obsiahnutá v ustanovení § 497 ObZ je platná a účinná aj pre vymedzenie zmluvy o úvere, uzavretej spotrebiteľom. Zároveň prípustnosť uzavretia zmluvy o úvere, ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere výslovne pripustil Zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý zmluvu o úvere vymenoval ako jednu z foriem spotrebiteľského úveru.

37. Zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom v zmysle ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, ktorý kogentným spôsobom vymedzuje, ktoré záväzkové vzťahy podliehajú právnej úprave obsiahnutej v tretej časti Obchodného zákonníka, kde sa uplatní právna úprava Obchodného zákonníka ako lex specialis vo vzťahu k všeobecnej úprave v Občianskom zákonníku. Ide o obligatórne uplatnenie Obchodného zákonníka. V týchto prípadoch nemožno aplikáciu Obchodného zákonníka vylúčiť dohodou strán. Bez ohľadu na povahu jeho účastníkov sa takýto právny vzťah riadi vždy Obchodným zákonníkom. Tým nie je dotknutá subsidiárna aplikácia Občianskeho zákonníka v otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje na základe výslovného zmocnenia obsiahnutého v ustanovení § 1 ods. 2, podľa ktorého sa právne vzťahy uvedené v odseku 1 spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon. Ako bolo vyššie uvedené, v tých prípadoch, kedy Občiansky zákonník určitý vzťah upravuje, je v spotrebiteľskom vzťahu prednostná aplikácia Občianskeho zákonníka aj vtedy, ak by sa inak mali použiť normy Obchodného práva.

38. Z obsahu § 497 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere je zmluvou konsenzuálnou a pre jej vznik stačí dohoda aspoň o uvedených náležitostiach, pričom sa nevyžaduje ani to, aby k poskytnutiu peňažných prostriedkov skutočne došlo. Tým sa vlastne zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka.

39. Zo zákonného vymedzenia zmluvy o úvere nevyplýva povinnosť dlžníka dohodnutý úver skutočne čerpať, preto z tohto hľadiska zmluva o úvere predstavuje záväzok veriteľa mať zmluvou dohodnuté peňažné prostriedky k dispozícii pre dlžníka po dohodnutú dobu, prípadne až do požiadania dlžníka, ak nedôjde k zániku záväzku veriteľa skôr, napr. dohodou alebo výpoveďou poskytnutia úveru podľa § 500 ObZ. Výška úveru je spravidla dohodnutá v zmluve vo forme určitého limitu, do ktorého môže dlžník úver čerpať. Okrem podstatných častí obsahuje zmluva o úvere aj výšku úrokov, lehotu na vrátenie úveru a ďalšie náležitosti, pričom väčšinu náležitostí pri úveroch poskytovaných bankami obsahujú úverové podmienky, na ktoré zmluva o úvere odkazuje.

40. Zmluva o úvere je súčasne zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka, kedy na jednej strane stojí banka ako osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere koná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a na strane druhej žalovaný ako spotrebiteľ, teda fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy o úvere nekoná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti alebo v rámci samostatného výkonu svojho povolania. Z obsahu zmluvy o úvere uzavretej medzi stranami sporu dňa 6.7.2015 jednoznačne vyplýva, že bola uzavretá nielen podľa Obchodného zákonníka, ale aj podľa Občianskeho zákonníka a podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako osobitného právneho predpisu, preto spĺňa všetky v ňom uvedené zvláštne požiadavky preto, aby bola zmluvou platnou.

41. V § 499 Obchodného zákonníka je upravená možnosť dohodnutia odplaty za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky, ak je poskytovanie úveru predmetom podnikania veriteľa - žalobcu, s čím nesporne súvisí aj § 502 cit. zákona, v ktorom sú upravené práve úroky za poskytnutie úveru. Odplata predstavuje odmenu veriteľovi za to, že po dobu medzi dojednaním zmluvy o úvere a skutočným čerpaním úveru musel pre dlžníka rezervovať peňažné prostriedky, prípadne ich mať zabezpečené. Zmluva o úvere uzatvorená podľa § 497 Obchodného zákonníka nemôže byť dohodnutá ako bezúročná, keďže záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere a je jej podstatnou časťou s poukazom na § 269 ods. 1 Obchodného zákonníka.

42. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má podľa názoru odvolacieho súdu dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Tým sa zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, keďže povinnosť platiť úroky je v prípade poskytnutia pôžičky závislá na dohode zmluvných strán nielen čo do výšky úrokov, ale aj čo do doby a spôsobu ich platenia.

43. Vzhľadom k dispozitívnej povahe úpravy zmluvy o úvere nie je vylúčené, aby doba, po ktorú je dlžník povinný platiť úrok, bola upravená dohodou strán odchyľne od výkladu § 503 Obchodného zákonníka. V zmluve je najmä možné dohodnúť, že dlžník je povinný platiť úrok z úveru od poskytnutia úveru do dohodnutej doby splatnosti, pričom takáto dohoda, aby sa dlžník zaviazal zaplatiť z poskytnutých peňažných prostriedkov úroky, nie je v rozpore s § 497 cit. zákona.

44. V zmluve o úvere dohodli strany úrok z úveru vo výške 13,9 % ročne. Výslovne sa v texte zmluvy uvádza, že ide o úrokovú sadzbu úveru fixnú do splatnosti. Záväzok dlžníka platiť úroky splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky je tak v súlade s § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, pričom tak, ako to vyplýva z uvedeného § 503 ods. 3 je dlžník povinný zaplatiť úroky za dobu od poskytnutia až do vrátenia peňažných prostriedkov, keďže sa na takúto povinnosť veriteľovi zmluvne zaviazal a tento jeho záväzok trvá aj po odstúpení veriteľa od zmluvy (viď aj ustanovenia § 506 Obch. zák., podľa ktorého ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi).

45. Pokiaľ žalobca vyzval žalovanú na predčasné splatenie celého úveru, vrátane zmluvných úrokov a úrokov z omeškania v ním vyčíslenej výške tak, ako to vyplýva z jeho výzvy, zaslanej žalovanej v súlade s citovanými VOP, na ktoré odkazuje zmluva, ide zároveň o jednostranný právny úkon odstúpenia žalobcu od zmluvy o úvere pre omeškanie žalovanej s vrátením po sebe idúcich dvoch splátok alebo jednej splátky viac ako 3 mesiace (viď čl. 2.8 Obchodných podmienok pre úvery občanom č.l. 11 spisu) podľa § 506 Obchodného zákonníka.

46. Odvolací súd sa nestotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, ktorý odkázal na závery Krajského súdu v Prešove v rozsudku 6Co182/2011 zo dňa 18.9.2012 (ani napr. s iným rozhodnutím Krajského súdu v Prešove 6Co/190/2014-65 zo dňa 30.6.2015, na ktorý sa v praxi súdov prvej inštancie odkazuje). S týmito závermi sa nestotožnili vtedajšie senáty obchodnoprávneho kolégia tunajšieho súdu a vyjadrili svoje stanovisko k tejto problematike i vo vydaných rozhodnutiach (viď ďalej dôvody tohto rozhodnutia), ale i vo vyjadrení obchodnoprávneho kolégia ku úvahám na predloženie podnetu občianskoprávnym kolégium na zjednotenie výkladu právnej normy dovolacím súdom.

47. Niet názorových rozdielov v praxi odvolacích senátov tunajšieho súdu, ba ani v praxi iných odvolacích súdov SR na to, že aj na zmluvy o spotrebiteľských úveroch sa v zásade aplikujú ustanovenia § 497 a nasl. Obch. zák. (s výnimkou takých zmluvných podmienok, aké má na mysli aplikácia § 54 ods. 1 Obč. zák.). Toto zodpovedá aj názorom z odbornej literatúry, v ktorej rezonuje názor, že pri aplikácii Obchodného zákonníka na záväzkové vzťahy, ktorých predmet záväzkov je určený Obchodným zákonníkom, v dôsledku kogentného ustanovenia (aj § 261 ods. 6 písm. d) absolútne obchody) sa práva a povinnosti spravujú Obchodným zákonníkom. Pokiaľ ide o súvislosť s účasťou spotrebiteľa v týchto vzťahoch ako je to napr. aj v spotrebiteľských úveroch, na takéto úvery sa aplikuje zák.č.129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (predtým zák. č. 258/2001 Z.z.), avšak režim Obchodného zákonníka v otázkach, ktoré Obchodný zákonník rieši (§ 1 ods. 2 Obch. zák.), sa má aplikovať aj u spotrebiteľského úveru (s vyššie uvedenou výnimkou danou aplikáciou ust. § 54 ods. 1 Obč.zák.). Normatívne usporiadanie postupuje totiž od zákona o spotrebiteľských úveroch ako lex specialis k Obchodnému zákonníku ako lex generalis až po Občianský zákonník ako základ súkromnoprávnej úpravy v otázkach, ktoré Obchodný zákonník nerieši. (viď napr. PATAKYOVA, M. akol..Obchodný zákonník, Komentáre, 4. vydanie, Bratislava: C.H.Beck, 2013, s.1043 alebo Ovečková,O.: Vplyv novely Občianskeho zákonníka na aplikovateľnosť Obchodného zákonníka, Právny obzor, 98, 2015, č.4, s.397-416).

48. Z ustanovení § 497 a ustanovení § 502 ods. 1 Obch. zák. vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. Záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere, je jeho podstatnou náležitosťou (§ 269 ods. 1 Obch. zák.). Aj z ustanovení § 1 ods. 3 písm. i) zák. č. 129/2010 Z.z. vyplýva, že spotrebiteľským úverom nie je úver bez úroku a bez ďalších poplatkov. Podobne ustanovenie § 4 ods. 2 písm. h) bývalého zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako podstatnú náležitosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere označilo ročnú úrokovú sadzbu a ďalšie ustanovenie písm. i) tohto ustanovenia zdôraznilo aj výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

49. Úroky zo zmluvy o úvere predstavujú odplatu za peňažné prostriedky, ktoré boli dlžníkovi na požiadanie poskytnuté podľa zmluvy o úvere. V zmysle ustanovení § 121 ods. 3 Obč. zák. úroky i úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky. Úroky sú v zásade splatné v dohodnutej dobe, inak spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (§ 503 ods. 1 Obchodného zákonníka).

50. Odvolací súd zdôrazňuje, že dôvodom „zosplatnenia úveru“ v predmetnej veci bolo porušovanie povinnosti dlžníkom, ktorý neplnil včas dohodnuté splátky úveru. V podstate podľa obsahu „zosplatnenie úveru“ je spôsobom zániku zmluvy o úvere odstúpením od zmluvy o úvere. Nie je totiž rozhodujúce ako sa právny úkon označil, prípadne na ktoré ustanovenia toho-ktorého zákona sa odvoláva, ale rozhodujúci je obsah daného právneho úkonu, t.j. práva a povinnosti z neho pre účastníkov plynúce. Prejav vôle treba vykladať podľa interpretačných pravidiel určených v ustanovení § 35 ods. 2 Obč. zák. a § 266 Obch. zák.. Podporujú to aj názory z právnej praxe (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR 29Odo 512/2002 z 5.11.2002, či 22Cdo 4157/2009 z 15.2.2012).

51. Účinky odstúpenia od zmluvy sú pre obchodnoprávne vzťahy upravené v ustanovení § 351 Obch. zák.. Tieto sa však ani na odstúpenie od úverovej zmluvy pre meškanie dlžníka s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšie než 3 mesiace neaplikujú, pretože pre takýto stav je v zákone, konkrétne v ustanovení § 506 Obchodného zákonníka upravený iný právny režim. Podľa tohto ustanovenia, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú čiastku s úrokmi. Zmyslom tohto ustanovenia tak, ako to plynie z jeho znenia a z kontextu, ako je v Obchodnom zákonníku uvedené, je poskytnúť veriteľovi právny prostriedok proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach a je v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace. Vzhľadom k tomu, že za tejto situácie možno dôvodne predpokladať, že ani v budúcnosti dlžník nebude riadne plniť, môže veriteľ od zmluvy o úvere odstúpiť, a tým spôsobiť, že zaniknú jeho povinnosti, ktoré má podľa zmluvy voči dlžníkovi. Je to v podstate právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa. Vo vzťahu k dlžníkovi sa v § 506 Obchodného zákonníka uvádza oprávnenie veriteľa spolu s odstúpením od zmluvy o úvere „požadovať, aby vrátil dlžnú sumu s úrokmi“. Toto ustanovenie týmto spôsobom upravuje účinky odstúpenia od zmluvy o úvere, a to odlišným spôsobom, než je to uvedené už vo vyššie označených všeobecných ustanoveniach § 351 Obch. zák., či v ust. § 48 ods. 2 Obč. zák.. Ustanovenie § 506 Obch. zák. v tomto zmysle vo vzťahu k ustanoveniu § 351 Obch. zák. predstavuje špeciálnu právnu úpravu. Takýmto odstúpením sa menia len podmienky, za ktorých je dlžník povinný svoju povinnosť splniť. Dlžník

už ďalej nie je povinný splniť dlh v lehotách a za podmienok dohodnutých v zmluve, ale na požiadanie veriteľa v plnom rozsahu (celú dlžnú čiastku s úrokmi). Povinnosť vrátiť veriteľovi dlžnú čiastku s úrokmi aj po odstúpení od zmluvy o úvere nepredstavuje sekundárny záväzok, ale záväzok pôvodný, ktorý sa odstúpením od zmluvy „modifikoval“ vo svojej splatnosti. Povinnosť dlžníka pri aplikácii ust. § 506 zaplatiť úroky a dlžnú sumu nezaniká. Podobné závery prijal napr. Najvyšší súd ČR vo svojich rozhodnutiach 33Cdo/113/2008, 32Cdo/2782/2009, 29Cdo/2606/2000, či 32Odo/420/2004.

52. Obchodný zákonník i Občiansky zákonník rešpektujú autonómiu vôle strán pri úprave následkov odstúpenia od zmluvy. Ak to v zmluve nie je upravené inak, dôsledkom odstúpenia veriteľa od zmluvy pri aplikácii § 506 Obchodného zákonníka je aj oprávnenie veriteľa požadovať vrátenie dlžnej sumy aj s úrokmi. Požiadavka vrátiť poskytnuté prostriedky (dlžnú sumu), aj povinnosť platiť úrok z nevrátenej čiastky úveru aj po odstúpení od zmluvy je preto opodstatnená, v opačnom prípade by sa veriteľ využívajúc oprávnenie dané mu zákonom, ktoré je dôsledkom porušenia povinností dlžníka dostal do horšieho postavenia ako mal pred porušením povinností dlžníkom. Najvyšší súd ČR napr. vo svojich vyššie označených rozhodnutiach 32Cdo/2782/99, či 33Cdo/113/2008 konštatoval práve, že zmyslom a účelom ustanovenia § 506 Obch. zák. je poskytnúť veriteľovi právny inštrument proti dlžníkovi, ktorý neplní záväzok vrátiť veriteľovi poskytnuté prostriedky a zaplatiť úroky v dohodnutých splátkach a je v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu než 3 mesiace. Veriteľ môže od zmluvy o úvere odstúpiť a tým spôsobiť, že zaniknú jeho povinnosti, ktoré má podľa zmluvy voči dlžníkovi. Ide o právny inštitút, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa a jeho využitím sa preto veriteľ nemôže ocitnúť v horšom právnom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy. Takáto názorová línia vyplýva aj z právnej teórie. Len ako príklad možno uviesť názor prof. Olgy Ovečkovej a kolektívu v komentári k Obchodnému zákonníku z vydavateľstva IURA EDITION, ročník 2005, 2. Diel na s. 336 alebo v Beckovom komentári k Obchodnému zákonníku ročník 1998 na s. 834, z ktorého jednoznačne vyplýva, že úrok z úveru je vlastne cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, a preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania, t.j. do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi. Podobne závery vyplynuli i z dôvodov rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6Obc/283/2003 (uverejneného v ZSP 8/2007), podľa ktorých odstúpením od zmluvy o úvere nezaniká povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť.

53. Z týchto stanovísk vychádzali odvolacie senáty obchodnoprávneho kolégia tunajšieho súdu vo svojich rozhodnutiach, napr. 14Co/41/2014-89 zo 4.11.2014, 14Co/108/2014-64 z 25.6.2015, 1Cob/34/2011-168 z 25.10.2011, 9Co/6/2014-212 z 5.5.2015, 14Co/15/2018-118 z 25.9.2018, či iné). Neodlišujú sa tieto závery ani od záverov rozhodnutí iných odvolacích súdov na Slovensku, na ktoré odkazuje (viď bod 10 dôvodov tohto rozhodnutia) odvolateľ či aj z iných (napr. Krajský súd v Banskej Bystrici 13Co/628/2014, 43Co/19/2017, 43Co/28/2017, Krajský súd v Košiciach 5Co/250/2017, 5Co/257/2017, 5Co/311/2017, 5Co/32/2017, Krajský súd v Nitre 7Co/366/2017 alebo i ďalšie).

54. Tak, ako je už uvedené vyššie, úrok je v podstate odplatou (cenou) za poskytnutie finančných prostriedkov. Aktuálna vnútroštátna úprava o spotrebiteľských úveroch v ust. § 13 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch rieši otázku plnenia úrokov z úveru pri odstúpení od zmluvy samotným spotrebiteľom za tam upravených podmienok. Podľa uvedeného ustanovenia (jeho vety prvej) ak spotrebiteľ uplatní právo podľa odseku 1, je povinný zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi.

55. Aj Zákon o spotrebiteľských úveroch teda v tomto ustanovení výslovne upravuje povinnosť zaplatiť úrok (ako odplatu za poskytnutie finančných prostriedkov) až do dňa splatenia istiny v prípade, že k odstúpeniu zmluvy došlo úkonom spotrebiteľa.

56. Z uvedených dôvodov, ak zmluvne dohodnuté podmienky neupravujú inak, niet právneho dôvodu, aby pri aplikácii ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka neboli veriteľovi priznané úroky z úveru aj za čas po „zosplatení úveru“, teda po využití oprávnenia veriteľa odstúpiť od zmluvy pre porušenie povinností dlžníka. Využitím právneho inštitútu, ktorý je určený na ochranu práv veriteľa ako vyplýva z ustanovení § 506 Obchodného zákonníka sa nemôže veriteľ ocitnúť v horšom právnom postavení, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy.

57. Senát odvolacieho súdu aj v tejto veci dáva do pozornosti, že v zmysle § 53 ods.1 Občianskeho zákonníka neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. (napr. rozsudok Krajského súdu Prešov z 21. novembra 2012, sp. zn. 18Co/109/2011). Systém ochrany spotrebiteľov zavedený Smernicou 93/13/EHS (transponovanou do národného právneho poriadku) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k tomu, že pristúpi na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, ako aj zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579). Vzhľadom na také znevýhodnené postavenie jednej zo zmluvných strán článok 6 ods. 1 Smernice 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť, aby nekalé podmienky „podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa“. Ako vyplýva z judikatúry ESD, ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (pozri rozsudky Mostaza Claro, Asturcom Telecomunicaciones, z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, a z 15. marca 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10). S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce Smernica 93/13 dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (vyššie uvedené rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, Mostaza Claro, Asturcom Telecomunicaciones, , ako aj VB Pénzügyi Lízing). S prihliadnutím na tieto zásady Súdny dvor niekoľkokrát rozhodol, že vnútroštátny súd má ex officio posúdiť nekalú povahu zmluvnej podmienky patriacu do pôsobnosti smernice 93/13 a tým odstrániť nerovnováhu medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom (tiež vyššie uvedené rozsudky ESD). Nepriznanie úrokov po realizácii oprávnenia veriteľa na „zosplatnenie úveru“ z dôvodov porušovania povinnosti dlžníkom podľa názoru konajúceho odvolacieho senátu v predmetnej veci nie je odstránením nerovnováhy medzi spotrebiteľom a dodávateľom (poskytovateľom úveru), ale dostáva poskytovateľa úveru do horšieho postavenia, aké mal pred využitím oprávnenia na „zosplatnenie úveru“. Naopak porušenie povinnosti dlžníka z úverovej zmluvy (vedúce k realizácii oprávnenia veriteľa od zmluvy odstúpiť) ho pri závere súdu prvej inštancie dostáva do výhodnejšieho postavenia (nemusí ďalej veriteľovi plniť úroky), a tak akceptácia záveru prijatého súdom prvej inštancie (s odkazom na názor v rozhodnutí KS v Prešove) by v konečnom dôsledku mohla byť „nesprávnym návodom“ pre dlžníkov zlepšiť si „porušovaním povinnosti“ svoje postavenie v úverovom vzťahu. Išlo by tak o situáciu zjavne neakceptovateľnú.

58. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti, v ktorej zamietol žalobu žalobcu na zaplatenie úrokov z úveru vo výške 13,90 % ročne zo sumy nezaplatenej istiny 5.775,79 eur aj po vyhlásení predčasnej splatnosti celého úveru, t. j. za obdobie od 31.5.2016 do zaplatenia nie je správne, preto ho musel odvolací súd podľa § 388 CSP zmeniť tak, že žalobcovi priznal právo na zmluvný úrok z úveru v uvedenej výške a žalovanú zaviazal na jeho úhradu tak, ako je to uvedené vo výrokovej vete tohto rozhodnutia. Sadzba uplatneného úroku vo výške 13,9 % korešponduje s údajmi NBS za posudzované obdobie, odzrkadľujúcimi priemerné úrokové miery úverov obchodných bánk. Zmluvné dojednania neupravujú v prípade odstúpenia od zmluvy v predmetnej veci nárok na úroky len do „zosplatnenia“. Tak, ako je už uvedené vyššie medzi stranami nebolo sporným, aký dôvod bol pre zosplatnenie úveru, kedy k takému úkonu došlo, a teda od kedy pri inom právnom posúdení treba žalobcovi priznať uplatňovaný úrok z úveru. Priznanie úrokov z úveru do zosplatnenia je už predmetom právoplatného výroku rozsudku súdu prvej inštancie.

59. Odvolací súd sa však stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie, s jeho právnym posúdením odkazujúcim na tzv. anatocizmus. Ak v zmysle tejto zásady súd prvej inštancie zamietol žalobný návrh v časti uplatňovaných úrokov z omeškania z úrokov, je odvolací súd toho názoru, že takéto právne posúdenie veci súdom prvej inštancie je správne. Súdom prvej inštancie pre účely rozhodnutia o tejto časti žaloby mal spoľahlivo zistený skutkový stav (odvolacie dôvody ani toto nenamietajú) a s právnym posúdením tohto nároku sa v dôvodoch rozhodnutia aj správne vypořiadal. Odkázal i na právnu prax súdov SR i súdov ČR.

60. Napokon, k námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v časti povolenia splátok splatenia priznaného nároku žalovanou, odvolací súd najprv vo všeobecnosti konštatuje, že právo na

určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného SR vyplýva, že tak základne právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Rozsudok súdu prvej inštancie spĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodnenie rozhodnutí v zmysle ustanovení § 220 a nasl. Civilného sporového poriadku a preto ho nemožno vcelku považovať za nepreskúmateľný.

61. Právna úprava lehoty na plnenie uloženej povinnosti je v civilnom sporovom konaní obsiahnutá v ustanoveniach § 232 ods. 2 až 4 CSP. Procesná úprava prioritne určuje v prípade povinnosti uloženej súdom splniť túto povinnosť subjektom do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výnimka z tejto zásady je založená na úvahe súdu a spočíva v možnosti, pokiaľ sa jedná o peňažné plnenie, určenia dlhšej lehoty ako do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Za takúto dlhšiu lehotu je pritom potrebné považovať tiež plnenie vo forme splátok, pričom pri tomto spôsobe vyjadrenia dlhšej lehoty na plnenie, s ktorým zákon počíta, ide o zmiernenie ťaživého dopadu okamžitého a jednorazového plnenia na osobu zaviazanú povinnosťou plniť. Výnimočne v odôvodnených prípadoch môže súd určiť dlhšiu ako zákonom určenú lehotu na plnenie. Každá takáto výnimka sa považuje za osobitnú výhodu povinného dlžníka, ktorá však nesmie neprímerane zasahovať do právoplatne priznaných práv oprávneného (veriteľa). Ten má vždy zaručené právo na uspokojenie priznaných nárokov v narušených súkromnoprávných vzťahoch. Takáto výnimka musí byť podložená zistením všetkých potrebných skutočností, ktoré by presvedčivo zdôvodnili záver súdu, že vzhľadom na povahu prejednávanej veci je vhodné určiť, že peňažné plnenie možno uskutočniť v splátkach (R 87/1966). Hľadiskami pre úvahu súdu, či má v danom prípade žalovanej, ktorému bola platobná povinnosť určená rozhodnutím, priznať výhodu splátok, bude najmä výška priznaného plnenia, platobná schopnosť žalovanej, žalovanou prejavovaná snaha o plnenie záväzku, možnosť žalobcu domáhať sa plnenia jednotlivých splátok v prípade ich nedodržania a skutočnosť, či by prípadné zdržanie sa v plnení súdom ustanovenej povinnosti nedodržaním jednotlivých splátok, nebolo v riešenom prípade vzhľadom na osobné pomery žalobcu príliš ťaživé (por. R V/1968). Výška splátok musí odrážať nielen osobné pomery žalovanej, ale tiež zodpovedať výške priznaného plnenia tak, aby k uspokojeniu žalobcu došlo v primeranej dobe. V opačnom prípade by došlo k narušeniu vyváženosti záujmov oboch účastníkov v smere faktického popretia právoplatne priznaných práv či k možnému vzniku inej ujmy na oprávnených záujmoch žalobcu (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/116/2012 zo dňa 18.3.2013).

62. Súd prvej inštancie prihliadol na výpoveď žalovanej v predmetnom spore a deklarovanie jej osobných, majetkových a príjmových pomerov, ktoré sám doplnil dokazovaním v súdu prístupných registroch aj s prihliadnutím na spotrebiteľský charakter sporu, v ktorom žalovaná požíva ako slabšia strana osobitnú ochranu (§290 a nasl. CSP), čím mal dostatočne zabezpečené podklady pre aplikáciu uvedenej výnimky spôsobu plnenia v prospech žalovanej. Za v rozhodnutí popísaného osobného stavu žalovanej (odsek 4 rozsudku súdu prvej inštancie), súd prvej inštancie určil na splnenie uloženej peňažnej povinnosti splátky vo výške i z hľadiska času plnenia akceptovateľné pre povinnú žalovanú a z hľadiska zásahu do práv oprávneného prijateľné pre žalobcu. Za daných okolností je rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti povolenia splácania pohľadávky žalobcu v splátkach zákonné a spravodlivé.

63. Na závery o povinnosti žalovanej zaplatiť nároky žalobcu v splátkach musel odvolací súd prihliadať aj vo svojom rozhodnutí, ktorým prisudzoval žalobcovi úroky z úveru. Ich platenie je závislé od termínov, kedy žalovaná splní dlh na istine. Preto pri aplikácii vyššie uvedených ustanovení § 232 ods. 2 - 4 CSP určil lehotu na zaplatenie úrokov tak, aby uložená povinnosť prihliadala z pohľadu vykonateľnosti rozhodnutia aj na to, ako bude splnená povinnosť na istine, od ktorej je závislá aj povinnosť plniť prisúdené úroky. Nie je vylúčené, že splatnosť pre omeškanie so splátkou dlhu bude spojená s oprávnením pre žalobcu uvedeným v závere prvého výroku rozsudku súdu prvej inštancie.

64. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd po čiastočnej zmene odvolaním napadnutej časti rozsudku, vo zvyšku zamietnutej žaloby rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

65. Pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo čiastočne zmenené, bolo úlohou odvolacieho súdu rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie. Výrok o náhrade trov konania bol predmetom prieskumu odvolacím súdom ako výrok tzv. súvisiaci s napadnutým výrokom o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti. Treba uviesť, že záver o prisúdení náhrady trov v prvoinštančnom konaní v plnom rozsahu nebol v podstate žiadnou zo sporových strán namietaný. Pretože na základe zmeny rozhodnutia, neúspech žalobcu s uplatneným nárokom bol len v pomerne nepatrnej časti, odvolací súd pri aplikácii ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP rozhodol o priznaní nároku na náhradu trov konania žalobcovi úspešnému v konaní proti žalovanej v rozsahu 100 %.

66. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP, § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).